

Text a jeho význam

Jedním z moderních hermeneutických předsudků a spíše mýtů, je tvrzení, že „il n'y a pas de hors de texte“ (někdy dokonce „il n'y a rien hors de texte“). Je to jakési – snad ještě absurdnější – zopakování teze, že není nic kromě vědomí. Tak jako vědomí je vždycky vědomím něčeho, co není součástí vědomí, tak i text je vždy něčím, čeho významy (smysl) míří k něčemu, co není součástí textu. Text, mimo nějž by nic dalšího nebylo, nutně přestává být opravdovým textem. – Zvláštní na celé věci je to, že samy skutečnosti (tj. jsoucna i skupiny či společenství jsoucna) mohou být „čteny“ (chápány, interpretovány) jako „text“. To se v jistých směrech dělo asi už odedávna, srovnej biblické „nebesa vypravují ...“. Dost tomuto způsobu „vidění“ napomáhá v poslední době už téměř formulační pazvuk, jako že „něco je vždy o něčem“, „o tom, že ...“. Také v malířství (či v disciplíně o něm) se často mluví o tom, že obraz je nutno „přečíst“, že nestačí se na něj pouze dívat, „pohlédnout“, tj. že je ve skutečnosti nezbytné objevit jeho dějovost, jeho časovou stránku (která ovšem na obraze „není“, ani nemůže „být“). Stejně tak text vlastně není a nemůže „být“ celý najednou, neboť pak přestává být textem (i když se s ním jako s textem ovšem může zacházet, tedy „jednat“, „pojednávat“). Text je textem, teprve když je přečten, resp. teprve čtením (a porozuměním) se (opravdovým) textem stává.

(Písek, 160115-1.)